

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Učni načrt

Gledališke delavnice

Umetniška gimnazija, smer gledališče in film

Druge oblike samostojnega in skupinskega dela (490 ur)

Učni načrt

GLEDALIŠKE DELAVNICE

Umetniška gimnazija, smer gledališče in film

Druge oblike samostojnega in skupinskega dela (490 ur)

Komisija:

doc. dr. Blaž **Lukan**, Univerza v Ljubljani, Akademija za gledališče, radio, film in televizijo, predsednik

mag. Nataša **Konc Lorenzutti**, Gimnazija Nova Gorica, članica

Samanta **Kobal**, Gimnazija Nova Gorica, članica

Rok **Andres**, Univerza v Novi Gorici, član

Nejc **Rožman Ivančič**, Gimnazija Nova Gorica, član

Barbara **Žefran**, Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana, članica

Mojca **Dimec Bogdanovski**, Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana, članica

Petra **Pikalo**, Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana, članica

mag. Igor **Sviderski**, Gimnazija Nova Gorica, član

Natalija **Arčon**, Gimnazija Nova Gorica, članica

Matjaž **Predanič**, Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana, član

Petra **Županič**, Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana

Jelena **Uršič**, Gimnazija Nova Gorica, članica

mag. Ana **Čigon**, Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana, članica

Nina **Ostan**, Gimnazija Poljane, članica

Strokovni recenzenti:

red. prof. Tomaž **Gubenšek**, Univerza v Ljubljani, Akademija za gledališče, radio, film in televizijo (sklop igra in govor)

Vito **Weis**, Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana (sklop igra in govor)

Urška **Mlakar**, Gimnazija Nova Gorica (sklop impro)

Alja **Cerar Mihajlovič**, Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana (sklop impro)

doc. mag. Uršula **Teržan**, Univerza v Ljubljani, Akademija za gledališče, radio, film in televizijo (sklop gib)

Maja **Delak**, Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana (sklop gib)

izr. prof. dr. Branka **Rotar Pance**, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo (sklop zvok in glasba)

Staša **Peršolja Bučinel**, Gimnazija Nova Gorica (sklop zvok in glasba)

red. prof. mag. Črtomir Frelih, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta v Ljubljani (sklop vizualna delavnica)

Samo **Onič**, Šolski center Srečka Kosovela Sežana, Gimnazija in ekonomska šola (sklop vizualna delavnica)

Jezikovni pregled: Valentin Logar

Sprejeto na 182. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje dne 16. 2. 2017.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:792(0.034.2)

UČNI načrt. Gledališke delavnice [Elektronski vir] : umetniška gimnazija, smer gledališče in film : druge oblike samostojnega in skupinskega dela (490 ur) / [Blaž Lukan ... et al.]. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport : Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2017

Način dostopa (URL): http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odraslih/srednjesolsko_izobrazevanje/srednjesolski_izobrazevalni_programi/

ISBN 978-961-03-0360-2 (Zavod RS za šolstvo, pdf)

1. Lukan, Blaž

290197504

KAZALO

1 OPREDELITEV PREDMETA	1
2 SPLOŠNI CILJI	2
3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBIN	3
3.1 IGRA IN GOVOR.....	3
3.2 GIB.....	4
3.3 IMPRO	5
3.4 ZVOK IN GLASBA.....	6
3.5 VIZUALNA DELAVNICA.....	7
4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA	9
5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA.....	11
5.1 Igra in govor	11
5.3 Impro.....	12
5.5 Vizualna delavnica	12
5.6 Splošno o preverjanju in ocenjevanju znanja v delavnicah	13
6 MATERIALNI POGOJI ZA IZVEDBO POUKA.....	14
6.1 Igra in govor	14
6.2 Gib	14
6.3 Impro.....	14
6.4 Zvok in glasba	14
6.5 Vizualna delavnica	15
7 ZNANJA IZVAJALCEV	16

1 OPREDELITEV PREDMETA

Pri gledaliških delavnicah, katerih temeljni cilj je ustvarjanje gledališke uprizoritve in spoznavanje sistema gledališča, dijaki praktično dopolnjujejo in nadgrajujejo teoretično usvojeno znanje, ki so ga pridobili pri strokovno-teoretičnih in splošnoizobraževalnih predmetih, hkrati pa predmet v 3. in 4. letniku vsebinsko nadgrajuje gledališke in filmske delavnice iz 1. in 2. letnika ter pogloblja pridobljena znanja. Pri gledaliških delavnicah se povezujejo vsebine s področij igre in govora, giba, impro, zvoka in glasbe ter vizualnih umetnosti, se med seboj povezujejo in sledijo istemu cilju: celovečernemu gledališkemu dogodku.

Predmet dijake usposablja za samostojno in skupinsko delo pri procesu ustvarjanja gledališke uprizoritve in drugih scenskih dogodkov. Razvija sposobnost za delo v skupini, ustvarjalno dojemljivost in usmerja v lastno izražanje. Gledališke delavnice dijake vpeljejo v dejavno doživljanje umetniških del in njihovo kreacijo ter prispevajo k njihovemu osebnemu zorenju, izgradnji individualnega mnenja in občutenja sveta. Delavnice pripomorejo k celoviti vzgoji s področja umetnosti in humanistike, saj gledališka umetnost že po naravi združuje vse druge zvrsti umetnosti, v procesu priprave gledališke predstave pa se dijaki ob spoznavanju formalnih izrazil spoznavajo tudi s širšimi kulturnimi in družbenimi vsebinami, zaobjetimi v drugih predmetih.

2 SPLOŠNI CILJI

Pri predmetu gledališke delavnice dijakinje in dijaki:

- razvijajo kognitivne in afektivne veščine in znanja za interpretacijo dramskega besedila;
- usvajajo glavna praktična gledališko-dramaturška znanja in odrsko logiko;
- vključujejo, utrjujejo tehnike govora in igre ter suvereno, zbrano in prepričljivo nastopajo v uprizoritvi;
- razvijajo ustvarjalnost in lastni ustvarjalni izraz;
- razvijajo kritično presojo in zmožnost vrednotenja;
- ozaveščajo naravnost gibanja in obvladovanje telesa ter telesno izraznost;
- razvijajo možnosti izražanja plesnih in gibalnih vsebin ter kritičen odnos do giba in plesne kompozicije;
 - nadgrajujejo gibalno ustvarjanje z drugimi umetnostmi, predmeti in področji;
 - razvijajo zmožnost gledališkega improviziranja kot specifičnega načina snovanja;
 - se seznanijo z različnimi oblikami impro gledališča;
 - rešujejo specifične tonske, intonančne, dinamične, ritmične in agogične težave;
 - razvijajo smisel za skupinsko glasbeno ustvarjanje in nastopanje;
 - spoznavajo in uporabljajo zvočne tehnologije za ozvočevanje in snemanje zvoka ter ustvarjajo zvočne podobe gledaliških vsebin;
 - raziskujejo in razvijajo vizualno mišljenje in poglobljajo uporabo likovnih izraznih sredstev in veščin likovnega ustvarjanja;
 - poglobljajo zavest o sporočilnosti likovnega jezika in o pomenu likovne komponente v okviru gledališke stvaritve – raziskujejo prostor, svetlobo, kiparsko formo, kompozicijo;
 - razvijajo in nadgrajujejo znanje, spretnosti in ustvarjalnost pri snemanju in montaži videa za gledališče ali avdiovizualnega dela o gledališču;
 - dojamejo gledališko produkcijo kot celostno stvaritev;
 - oblikujejo stališča in vrednostne kriterije za razumevanje in presojanje umetnosti.

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBIN

Učni načrt za gledališke delavnice navaja delitev znanj na *obvezna in izbirna znanja*. Obvezna znanja so opredeljena kot znanja, potrebna za splošno izobrazbo, in so namenjena vsem dijakinjam in dijaku, zato jih mora učitelj obvezno obravnavati. *Izbirna znanja* opredeljujejo dodatna ali poglobljena znanja, ki jih učitelj obravnava glede na zmožnosti in interese dijakinj in dijakov ter glede na strokovne zahteve gimnazijskega programa. V poglavju Operativni cilji in vsebine so:

- obvezna znanja zapisana v pokončnem tisku,
- *izbirna znanja pa v poševnem tisku.*

3.1 IGRA IN GOVOR

Igra	
<p>OPERATIVNI CILJI</p> <p>Dijakinje in dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none">• prepoznavajo igralska orodja, se urijo v izražanju čustev, odorskem odnosu;• dramaturško-igralsko-<i>režijsko</i> analizirajo tekst;• določijo teme in ideje z vidika teksta <i>in uprizoritvenega koncepta</i>;• določijo glavno nalogo lika, določijo, kaj želi lik doseči, njegovo motivacijo, ugotavljajo posebne značilnosti lika, ki ga igrajo;• upravičijo in zagovarjajo delovanje lika v predlagani vlogi (nalogi);• obvladujejo prilagajanje in taktiko <i>soigre</i>;• spoznavajo bazično tehniko in zakonitosti odra;• vključujejo telesni izraz v prostor in čas vloge;• spoznajo kontekst nastopa in vlogo občinstva pri uprizoritvi;• pripravijo zaključno produkcijo (zadnje vaje, lučna, tonska vaja, generalka, premiera);• <i>sami izberejo besedilo za uprizoritev ali ga sami napišejo</i>;• <i>preizkusijo se v lastnih režijskih izvedbah oz. skupinski režiji.</i>	<p>VSEBINE</p> <p>sistem igre</p> <p>analiza besedila</p> <p>režijski koncept</p> <p>dramaturška razčlemba (besedila, situacije, dialoga, lika)</p> <p><i>soigra</i></p> <p>bazična tehnika</p> <p>končna produkcija</p>

<p>Govor Dijakinje in dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obvladujejo: bralne vaje, lektorske, govorne in dihalne vaje (upoštevajoč posameznikove psihofizične sposobnosti – mutiranje itd.), gimnastiko čutil, logične, čustvene in interpretativne poudarke, dinamiko interpretacije (melodija in ritem, premori, pavze, premolki); • interpretirajo poezijo, prozo, monolog, dialog, vlogo; • uporabljajo zborna in pogovorna izreka, tudi nižji pogovorni jezik, narečja ter spoznajo in obvladajo naglasni sistem knjižnega jezika in tako poglobljajo in smiselno nadgrajujejo znanja, pridobljena pri predmetu slovenski jezik. 	<p>tehnika govora</p> <p>procesi in govorna izvedba</p> <p>izreka in interpretacija</p>
---	---

3.2 GIB

OPERATIVNI CILJI	VSEBINE
<p>Dijakinje in dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumejo in uporabijo osnovne pojme anatomske postavitve telesa, zavedanje težnosti telesa, koordinacije telesa in gibanja v prostoru; • razumejo in uporabijo različne nivoje, smeri in vzorce gibanja, raziskujejo in razumejo različne dimenzije prostora; • razvijajo in izražajo lastne ritmične impulze; • povezujejo gib, ples z zvokom, glasbo in tišino; • razumejo glasbeno strukturo (oblike) kot pomoč pri nastajanju individualnih ali skupinskih plesnih kompozicij; • spoznavajo različne glasbene dinamike in njihov vpliv na različne kvalitete gibanja; • razvijajo muzikalnost in plesnost; • <i>na glasbeno osnovo ali tišino gibalno improvizirajo in pridobljeni material organizirajo v plesno kompozicijo;</i> • na gibno osnovo poiščejo že obstoječo glasbeno vsebino ali ustvarjajo lastno ritmično in melodično vsebino; 	<p>postavitev telesa</p> <p>uporaba prostora</p> <p>element časa</p>

<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo lastno ustvarjalnost, dajejo pobude, sprejemajo odločitve (samoiniciativnost in podjetnost), improvizirajo na različne dane teme, raziskujejo in ustvarjajo gibalni material; • uporabljajo različne pristope k ustvarjanju gledališkega giba in plesne kompozicije; • postavljajo ključna vprašanja pri raziskovanju določene teme, izdelajo načrt dela in koncept praktičnega nastopa (samostojno, v paru ali skupini); • primerno uporabijo principe in elemente gibalne delavnice pri ustvarjanju plesnega materiala. 	<p>individualno in skupinsko ustvarjanje</p> <p>interpretacija in nastop</p>
--	--

3.3 IMPRO

OPERATIVNI CILJI	VSEBINE
<p>Dijakinje in dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoznajo delovne postopke, cilje, načine dela v delavnici in začutijo skupino kot ustvarjalni tim; • spoznavajo zvrsti impro gledališča in skušajo definirati odnose, prostor in dogajanje; • znajo ustvariti temelje prizora in uporabljati osnovne principe gradnje zgodb in napetosti s pomočjo poznavanja baze prizorov impro disciplin; • raziskujejo principe tvorbe improviziranih prizorov z več igralci; • vadijo se v oblikovanju lika v množičnih prizorih; • spoznavajo različne načine povezovanja improvizacijskih prizorov v daljšo predstavo; • <i>preizkušajo nekatere enostavnejše daljše oblike improvizacijskega gledališča: Gorilla/Gverila, Micetro/Maestro, Domino, Harold, Enolončnica;</i> 	<p>impro in baza prizorov,</p> <p>množični prizori</p> <p>povezovanje prizorov</p>
<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo praktično uporabnost impra v katerem koli ustvarjalnem procesu neimprovizacijskega gledališča; • znajo iz impro prizorov črpati gradivo za kratko dramsko besedilo, filmski scenarij, uprizoritveni dogodek; • preigravajo napisana dramska besedila in jih nadgrajujejo z metodami impro gledališča. 	<p>neimprovizacijsko gledališče, ki izhaja iz impra</p>

3.4 ZVOK IN GLASBA

OPERATIVNI CILJI	VSEBINE
<p>Skupinsko muziciranje Dijakinje in dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojejo in igrajo ljudske, klasične, popularne in jazz skladbe ter skladbe iz filmov in muzikalov; • izvajajo skladbe za Orffov instrumentarij; • improvizirajo na različna glasbila; • razvijajo sposobnosti pozornega doživljajsko-analitičnega poslušanja; • ustvarjajo in zapišejo lastne glasbene vsebine za različna glasbila ali zasedbe; • <i>ustvarjajo in prirejajo lažje in zahtevnejše skladbe za različne komorne zasedbe;</i> • <i>sodelujejo pri ustvarjanju gledališke produkcije;</i> • razvijajo glasbeni spomin. 	<p>izvajanje enostavnih ritmičnih in melodičnih vaj</p> <p>poslušanje in prepoznavanje kakovosti in umetniške vrednosti glasbenih posnetkov</p> <p>izvajanje instrumentalnih, vokalnih in vokalno-instrumentalnih skladb</p> <p>ustvarjanje glasbe in improvizacija</p>
<p>Gledališki zvok Dijakinje in dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • urejajo in obdelujejo zvočne posnetke v računalniškem programu; • spoznajo in uporabljajo opremo in načine za zajem, obdelavo in zapisovanje zvoka: glasbeni studio, mikrofoni, snemalne naprave, snemalne tehnike, glasbena programska oprema, <i>MIDI naprave;</i> • <i>ustvarijo ali sodelujejo pri ustvarjanju, izvedbi in snemanju lastne gledališke glasbe;</i> • razumejo vlogo različnih zvočnih prvin (glas, šumi, zvočni učinki, glasba); • <i>v sodelovanju z režiserjem ali mentorjem analizirajo koncept gledališke predstave in pripravijo načrt glasbene opreme.</i> 	<p>osnove akustike</p> <p>ozvočevanje in snemanje</p> <p>urejanje zvočnih posnetkov</p> <p>vloga glasbe v gledališču</p>

3.5 VIZUALNA DELAVNICA

OPERATIVNI CILJI	VSEBINE
<p>Vizualno snovanje Dijakinje in dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izvajajo različne likovne naloge, ki krepijo njihov občutek za likovni jezik, predvsem za kompozicijo, barvo, obliko, volumen; • spoznavajo različne, klasične in sodobne likovne tehnike in tehnologije obdelovanja materialov; • preizkušajo mnogovrstne pristope k reševanju problemov, spoznavajo ustvarjalne postopke in razvijajo ustvarjalno mišljenje; • spoznavajo in raziskujejo razsežnosti prostora in se preizkušajo v raznovrstnosti tematizacije gledališkega prostora; • raziščejo svetlobo kot izrazno sredstvo in se seznanijo z lučjo v gledališču; 	<p>likovna izrazna sredstva</p> <p>likovne tehnike in tehnologije</p> <p>gledališki prostor</p> <p>svetloba</p>
<ul style="list-style-type: none"> • preučijo zahteve projekta in analizirajo potrebe po scenskih, kostumskih elementih projekta; • oblikujejo idejno zasnovo scene in predlagajo načine in oblike izvedbe scenskih elementov; • oblikujejo idejno kostumsko zasnovo in predlagajo načine in oblike izvedbe scenskih elementov; • <i>načrtujejo in izpeljejo izvedbo elementov scenografije ali kostumografije;</i> • zasnujejo ali izdelajo posamične rekvizite in odrske objekte ali tridimenzionalne objekte; • <i>pripravijo razstavo projektne delo, vezanega na nastajanje gledališkega projekta (scenski elementi, kostumi, rekviziti, plakati, slike instalacije);</i> • <i>načrtujejo in izdelajo gledališki list/plakat/vabilo ali drugo promocijsko gradivo projekta;</i> • <i>uporabljajo računalniške programe za oblikovanje in obdelavo slik;</i> • <i>ogledajo si razstave likovne umetnosti, sodobne intermedijske umetnosti, tudi specifično gledališke razstave in muzeje;</i> • <i>obiščejo in izpeljejo pogovor z vizualnimi ustvarjalci v gledališču (scenograf, kostumograf, lučni mojster).</i> 	<p>scenografija, kostumografija</p> <p>javna predstavitev projektne delo</p> <p>grafična podoba projekta</p> <p>ogled likovnih razstav in gledaliških delavnic</p> <p>obiski in pogovori z vizualnimi ustvarjalci znotraj gledališča</p>

<p>Video in film Dijakinje in dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poglobljajo večine uporabe kamere/fotoaparata in nadgrajujejo razumevanje značilnosti posameznih izbranih filmskih izraznih sredstev; • <i>uporabljajo različne vrste svetil in preizkusijo možnosti njenega oblikovanja;</i> • <i>uporabljajo različne vrste mikrofонов in usvojijo osnovne zakonitosti snemanja zvoka;</i> • montirajo svoje posnetke in znanje o montaži nadgrajujejo s praktičnim spoznavanjem naprednejših računalniških orodij za montažo <i>in obdelavo slike in zvoka;</i> • spoznavajo posebnosti priprave videa za določen uprizoritveni in prostorski kontekst (gledališče, galerija, javni prostor ipd.) in praktično preizkusijo nekaj možnih vrst uporabe; • montirajo (samostojno ali v skupini) krajše avdiovizualno delo (<i>video kot izrazno sredstvo znotraj gledališča, dokumentacija predstave, igrani prizor, trailer za predstavo ipd.</i>); • <i>spoznavajo osnove animacije in izdelajo preprosto animirano delo za gledališče ali kot samostojni izdelek.</i> 	<p>fotografiranje/snemanje</p> <p>filmska izrazna sredstva</p> <p>svetloba in svetila</p> <p>zajem zvoka</p> <p>montaža slike in zvoka</p> <p>video v gledališču</p> <p><i>gledališče na filmu, film o gledališču,</i></p> <p>animacija</p>
--	---

4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Standardi znanja se delijo na standarde in na minimalne standarde znanja (zapisane s krepkim tiskom). Izhajajo iz operativnih ciljev ter izražajo obseg (kvantiteto) in globino (kakovost) znanja, opredeljenega v operativnih ciljih; v procesu pouka jih dijakinja in dijaki dosegajo na različnih taksonomskih ravneh znanja.

Standardi znanja se nanašajo na celotno obdobje, v katerem se izvaja predmet, in jih zapišemo kot referenčne točke ob koncu izobraževanja. Učitelj mora standarde znanja prilagajati psihofizičnim sposobnostim dijakinj in dijakov. Standarde znanj za preverjanje in ocenjevanje znanja v času trajanja predmeta opredeli učitelj ob upoštevanju tu navedenih standardov.

Dijakinja/dijak:

- **zna dramaturško analizirati tekst, razčleniti motive, like in situacije ter jih predstaviti opisno;**
- **razume vlogo in jo govorno ter igralsko predstavi;**
- **obvlada osnove tehnike igre, bazično tehniko, obvladuje besedilo in vzdržuje igralsko koncentracijo celotno zaključno produkcijo;**
- **obvlada osnove tehnike govora na višji stopnji, se jasno izraža, obvlada dinamiko interpretacije, poudarke in pravilno interpretira besedilo;**
- **obvlada gibanje v prostoru, obvlada telo ter izraznost;**
- **uporabi in razume usvojene različne načine gibanja;**
- **samostojno oblikuje in ustvari plesne fraze, solo, v dvojicah in v skupini;**
- **sodeluje v najmanj eni timski gibalni uprizoritvi;**
- **zna reševati specifične tonske, intonančne, dinamične, ritmične in agogične težave;**
- **ustvari lastne glasbene vsebine ali individualno oz. v komorni zasedbi izvede izbrani glasbeni repertoar;**
- **razlikuje vrste in namen uporabe mikrofонов, instrumentov in snemalnih naprav;**
- **uporablja, posname in v računalniškem programu uredi različna posneta zvočila ter inštrumente;**
- **vadi se v oblikovanju lika v množičnih improviziranih prizorih;**
- **zna ustvariti temelje improvizacijskega prizora in uporabljati osnovne principe gradnje zgodb in napetosti s pomočjo poznavanja baze prizorov impro disciplin;**
- **spozna praktično uporabnost impro v katerem koli ustvarjalnem procesu neimprovizacijskega gledališča;**
- **s klasičnimi ali sodobnimi tehnikami vizualnega ustvarjanja prispeva k vizualni podobi gledališke predstave ali drugega projekta;**
- **izpelje vizualne projekte, v katerih razišče prostor, svetlobo, različne scenske elemente, njihove medsebojne odnose in skupno kompozicijo;**
- **samostojno ali skupinsko izdelava video kot izrazno sredstvo znotraj gledališča;**

- **oblikuje stališča in vrednostne kriterije za razumevanje in presojanje vizualne umetnosti in njenega razmerja do uprizoritvenih umetnosti;**
- zna igralsko-režijsko interpretirati tekst ter ga kritično presojeti in vrednotiti;
- pripravi režijski koncept in razčleni motive, like in situacije ter jih predstavi v uprizoritvenem konceptu;
- prepričljivo nastopi v uprizoritvi, vlogo tolmači in jo fizično predstavi;
- razvije in uporabi lasten gibalni izraz;
- uporabi in razume gibalne elemente pri izvajanju in prikazu lastnih plesnih kompozicij, variacij;
- samostojno gledališko improvizira in pozna ter preizkuša različne načine povezovanja improvizorov;
- obvlada in uporablja zvočne tehnologije za ozvočevanje in ustvarja zvočne podobe gledaliških vsebin;
- pozna in uporablja MIDI-instrumente in naprave ter virtualne zvoke;
- z izvajanjem glasbe sodeluje pri gledališki predstavi;
- samostojno ali skupinsko razvije idejo o scenskih, kostumografskih in drugih vizualnih elementih gledališke predstave oz. skupnega projekta;
- izdelava avdiovizualno delo kot dokument gledališkega dogodka in nadgrajuje znanja ter spretnosti snemanja in montaže;
- obišče razstavo sodobne umetnosti ali specifično gledališko razstavo in izpelje pogovor z gledališkimi ustvarjalci.

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Gledališke delavnice so namenjene dijakinjam in dijakom v 3. in v 4. letniku. Obsegajo pet sklopov, ki imajo različne obsege ur. Sklop igra in govor je obvezen za vse dijake v obsegu 70 ur, drugi sklopi so izbirni. Šola ponudi sklope in obseg delavnic v skladu z vizijo šole in možnostjo izvajanja delavnic glede na interese in potenciale dijakov, materialne ter kadrovske pogoje. Gledališke delavnice so namenjene celostnemu gledališkemu ustvarjanju, ki vodi do gledališke uprizoritve in pomeni sintezo znanj in veščin iz vseh sklopov. Vendar praktično delo v delavnicah ni usmerjeno samo v končni izdelek, temveč se (skupaj s teoretičnimi predmeti) vključuje v celostno izgradnjo kreativne in samostojne osebnosti.

Preglednica: Obseg ur in obvezni ali izbirni status sklopov gledališke delavnice

Delavnica – sklop	3. in 4. letnik
Gledališke delavnice	140–280 in 140–210 = 280–490
1. Igra in govor	70 + 105*
2. Impro*	70* + 35*
3. Gib*	70* + 70*
4. Zvok in glasba*	70* + 35*
5. Vizualna delavnica*	70* + 70*

Sklopi in ure označeni z *, so izbirni.

5.1 Igra in govor

Delavnica se izvaja v skupini enkrat tedensko po dve šolski uri skupaj (blokure) vse šolsko leto, lahko pa se čas njenega izvajanja skrajša na eno polletje, s čimer se poveča število tedenskih ur in s tem tudi intenzivnost delavnice. Poteka deloma v obliki skupinskega, deloma individualnega dela. Zaporedja tematskih sklopov v učnem načrtu se med seboj prepletajo in nadgrajujejo, zato jih je treba usvajati postopoma oz. celostno. Učitelj skozi učni proces spremlja razvoj tako skupine kot posamezne dijakinje ali dijaka. Učitelj ali učiteljica avtonomno oblikuje učne ure; glede na zanimanje in rast skupine lahko zaporedje vsebin tudi spreminja. Metode in oblike poučevanja izbira v skladu z načeli in priporočili stroke, prav tako svobodno izbira besedila in teme za govorno in igralsko obdelavo. Dijakinje in dijaki se učijo in poglobljajo znanje tudi ob srečevanju z aktualno uprizoritveno produkcijo z obiski vaj in predstav, ki vključujejo diskusijo in refleksijo o vsebinah, temah in postopkih. Pri ocenjevanju velja načelo individualne obravnave dijaka/dijakinje, ki je procesno naravnano, kar pomeni, da se ocenjuje individualni napredek posamezne dijakinje ali dijaka.

5.2 Gib

Delo je praktične narave in poteka kontinuirano. Zaradi specifičnega dela pri predmetu gibalna delavnica se priporoča izvajanje pouka v blokurah. Za lažje spremljanje in usvajanje

vsebine predmeta poteka delo v skupinah. Dijakinje in dijake spodbujamo in urimo v ohranjanju koncentracije, vztrajnosti, radovednosti in samodiscipline. Učenje in poučevanje pri globalni delavnici bo uspešno, če bo celostno, dejavno, disciplinirano in ustvarjalno. Naloge v učnem procesu je treba načrtovati, upoštevajoč posebnosti vsakega učenca, njegovih intelektualnih potencialov in motivacije za samostojno delo. Zaporedje in težavnostno stopnjo vsebin lahko učitelj prilagaja glede na zmožnosti in potrebe dijakinje ali dijaka. V okvir minimalnih standardov sodijo obiski plesnih predstav in zapis razmišljanja o predstavi.

5.3 Impro

Delavnica se izvaja skupinsko in praktično v skupinah z najmanj 6 in največ 16 dijakinjami in dijaki v gledališki dvorani z osnovnimi elementi (luč, stoli in mize) ali z osnovnimi elementi dovolj velikem praznem prostoru. Kot sklop znotraj gledališke delavnice se lahko izvaja samostojno ali pa se metode in načini improviziranja prenesejo v sodelovalno gledališko snovanje. Priporočljivo je, da se delavnica izvaja enkrat tedensko po 2 šolski uri. Dijakinje in dijaki se ob snovanju daljših improvizacijskih oblik aktivno urijo v uprizoritvenih oblikah in zmožnostih. Učitelj oz. učiteljica spremlja procese in ozavešča performativne in intelektualne zmožnosti posameznika in posameznice. Končna ocena je skupek posameznih ocen, ki jih dijakinja ali dijak dobi za posamezno in skupinsko uprizorjanje in za refleksije v obliki dnevnih zapiskov. V dnevniške zapiske sodijo tudi zapisi o ogledu uprizoritev.

5.4 Zvok in glasba

Delavnica zvok in glasba v 3. in 4. letniku ni obvezna in se glede na interes šole in dijakinj/dijakov deli na skupinsko muziciranje ali gledališki zvok. Pri *skupinskem muziciranju* se skupine (do največ 8) dijakinj in dijakov oblikujejo glede na predznanje. Učna snov naj bo primerna dijakovim tehničnim in muzikalnim zmožnostim in učitelji naj ne posegajo po prezahtevnih partiturah. Bistveni cilji muziciranja so medsebojno usklajevanje, podrejanje, izdelovanje skupnega izvedbenega koncepta. Za dobro delo v komornem sestavu je pomembno, da so dijaki po zmožnostih vsaj približno izenačeni. Pri skupinskem muziciranju dijake navajamo na medsebojno poslušanje, na čim bolj enako artikuliranje in enotno fraziranje. Posebno skrb namenjamo intonaciji, zato so nujne intonacijske vaje (skupno igranje lestvic, akordov itd.). *Gledališki zvok* se izvaja v skupinah (do največ 8 dijakinj in dijakov) predvsem s praktičnim delom v obliki individualnega in skupinskega dela. Ure so namenjene iskanju in opredelitvi povezav med glasbo ter besedno in plesno umetnostjo, gledališčem, multimedijskimi projekti ter načrtovanju vsebin glasbenega izdelka.

Postavitev zvočne podobe gledališkega dela je lahko poskus oz. iskanje, lahko pa predstavlja tudi končni izdelek. Dijakinje in dijake se spodbuja k ustvarjanju in snemanju lastnih glasbenih vsebin z uporabo različnih zvočil. Zaželeni so obiski različnih gostov, priporočljiv je obisk snemalnih studiev. Obe delavnici naj se pri obsegu 70 ur izvajata enkrat tedensko po 2 uri hkrati.

5.5 Vizualna delavnica

Vizualna delavnica je vizualna podpora skupnemu projektu ali pa samostojno vizualno delo. Če ni inherentni del projekta, se motivno-tematsko vseeno navezuje nanj. Sestavljena je iz

dveh sklopov (sklop *vizualno snovanje* in sklop *video in film*) v obsegu 35 ur vsak, tako v 3. kot 4. letniku. Priporočena je strnjena izvedba več ur skupaj za posamezno skupino. Projektno delo lahko poteka tudi kot eno- ali večdnevna delavnica, kar je posebej priporočljivo pri pripravi scenografije za gledališko predstavo ali snemanja videa oz. filma. Priporočljivo je, da mentor delavnice sodeluje tudi z umetniki in umetnicami praktiki (scenografi, kostumografi ipd.). Sestavni del delavnice so tudi ogledi razstav, muzejev, vizualnih projektov sodobne umetnosti in pogovori z ustvarjalci.

5.6 Splošno o preverjanju in ocenjevanju znanja v delavnicah

Preverjanje in ocenjevanje znanja v gledaliških delavnicah sta vpeta v celotni proces načrtovanja in izvajanja delavnic. Temeljita na kriterijskem vrednotenju; osnova so jasno in razumljivo oblikovani kriteriji uspešnosti za posamezna področja.

Pri preverjanju in ocenjevanju znanja naj učitelji upoštevajo naslednja priporočila:

- poučevanje, preverjanje in ocenjevanje so povezani in soodvisni;
- učitelj seznanja dijake z nameni pouka ter kriteriji uspešnosti za posamezne učne dosežke;
- učitelj zbira dokazila o znanju in veščinah dijakov, pri tem uporablja različne strategije in orodja;
- v procesih preverjanja učitelj nudi dijakom učinkovito povratno informacijo o napredovanju in doseganju kriterijev uspešnosti;
- učitelj uporablja povratne informacije dijakov za prilagajanje procesov pouka in načrtovanje nadaljnjih korakov pri izvajanju delavnic;
- učitelj smiselno vključuje v procese preverjanja in ocenjevanja dijake, njihovo samooceno in oceno sošolcev (samovrednotenje in vrstniško vrednotenje) in to upošteva tudi pri oblikovanju končne ocene;
- učitelj uporablja tradicionalne (pisno, ustno vrednotenje, nastop) in sodobnejše oblike in načine vrednotenja znanja in veščin (mapa dosežkov, projektne naloge, poročila o dogodkih, predstavitev, izdelki dijakov, videoposnetki, debate, diskusije, okrogle mize itd.);
- procesi preverjanja in ocenjevanja naj bodo usmerjeni k razvijanju znanja, veščin in sposobnosti dijakov za sodelovanje in soustvarjanje celostnih umetniških uprizoritev in izdelkov. Končna ocena pri predmetu gledališke delavnice je sinteza več ocen iz posameznih sklopov delavnic in jo skupaj, z usklajevanjem, določijo učitelji, izvajalci delavnic.

6 MATERIALNI POGOJI ZA IZVEDBO POUKA

6.1 Igra in govor

Primeren prostor je gledališka učilnica ali gledališka dvorana z odrom. Pouk govora in igre se lahko izvaja v večji učilnici, kjer je mogoče umakniti klopi.

6.2 Gib

Za izvedbo pouka vsebin gibalne delavnice potrebujemo: opremljeno, primerno ogrevano plesno dvorano s sanitarijami in garderobami, minimalne velikosti 12 × 15 m, plesna tla, prekrita s parketom ali plesnim podom, ozvočenje, 2 CD-predvajalnika z MP3-priključkom, videoprojektor, DVD- in VHS-predvajalnik, prenosno računalniško opremo, 30 blazin za vadbo.

6.3 Impro

Gledališka dvorana z osnovnimi scenskimi elementi (stoli, mize, luč).

6.4 Zvok in glasba

Pouk *skupinskega muziciranja* poteka v velikem, zračnem in zvočno izoliranem prostoru. V učilnici morajo biti klavir, pianino ali električni klavir, kitara, Orffova glasbila, metronom, stojala za note, glasbena literatura in računalnik z ustrezno programsko opremo. Priporočena neobvezna oprema: električna kitara, bas kitara, sintetizator zvoka, osnovna baterija bobnov s činelami, ojačevalca za električno kitaro in bas kitaro, pevsko ozvočenje, različna manjša tolkala (membranofoni in idiofoni).

Gledališki zvok poteka v dveh ločenih velikih, zračnih in zvočno izoliranih prostorih. V učilnici za snemalne namene morajo biti digitalna snemalna naprava, ustrezen računalnik z monitorjem in programsko opremo, par studijskih monitorjev, predojačevalca za slušalke, različni mikrofoni in stojala zanje, stojala za note, ustrezna kabelska napeljava in čim večje število različnih instrumentov. V učilnici za digitalno obdelavo zvoka mora biti 5 ustreznih računalnikov z monitorjem, 5 zunanjih zvočnih kartic, 5 kompletov programske opreme za digitalno obdelavo in procesiranje zvoka, 9 slušalk in predojačevalcev zanje, par studijskih monitorjev in dostop do interneta.

6.5 Vizualna delavnica

Vizualno snovanje: Med obvezno opremo sodijo računalnik z ustrezno programsko opremo za grafično oblikovanje in urejanje videoposnetkov, digitalni fotoaparati in stativi. Priporočena neobvezna oprema: šivalni stroji, krojaška lutka in grafična tablica.

Video in film: Med obvezno opremo za video in film so: snemalni komplet (digitalne kamere/fotoaparati, stativi, mikrofoni, slušalke, monitorji, kabli, boom palice ipd.), 5 kosov ali en komplet na tri dijakinje ali dijake; montažni komplet (računalniki, monitorji, programska oprema za montažo in obdelavo zvoka in slike), 9 kompletov oz. najmanj en komplet na dve dijakinji ali dijaka ter en komplet za učitelja ali učiteljico; računalniška učilnica, studio oz. prostor, primeren za vaje iz snemanja, in projektor.

7 ZNANJA IZVAJALCEV

Predmet	Izvajalec	Znanja izvajalcev s področja
Gledališke delavnice		
igra in govor	učitelj	visokošolskega izobraževanja dramaturgije, dramske igre, umetniške besede , gledališke ali radijske režije
impro	učitelj	s katerega morajo imeti znanja učitelji v izobraževalnih programih gimnazije in poznavanje uprizoritvene umetnosti po določilih 93. člena ZOFVI
gib	učitelj	visokošolskega izobraževanja plesa srednješolskega ali višješolskega izobraževanja plesa po določilih 93. člena ZOFVI
zvok in glasba	korepetitor	visokošolskega izobraževanja klavirja, tolkal, glasbene pedagogike, kompozicije in glasben teorije ali dirigiranja
	učitelj	visokošolskega izobraževanja glasbene pedagogike, muzikologije, kompozicije glasbe in glasbene teorije, sakralne glasbe, katerekoli instrumenta ali petja
vizualna delavnica:	učitelj	visokošolskega izobraževanja slikarstva, kiparstva, likovne pedagogike, oblikovanja, arhitekture ali scenskega oblikovanja
		visokošolskega izobraževanja medijskih komunikacij, filmske režije, televizijske režije, fotografije, videa, novih medijev, snemanja, montaže, scenaristike, produkcije ali filmskih in televizijskih študij
<ul style="list-style-type: none"> • vizualno snovanje 		
<ul style="list-style-type: none"> • video in film 		